

Bài ứng dụng

Thực hành tránh thai

Chương trình đào tạo Bác sĩ Y khoa. Môn học Sản Phụ khoa. Học phần Phụ khoa lý thuyết (110151).

© Quyền sở hữu trí tuệ thuộc về Bộ môn Phụ Sản, Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh

TÌNH HUỐNG 1: Ở ĐẦU VỈ THUỐC COCs

Bà G. 28 tuổi, bắt đầu tránh thai bằng COCs 20 µg. Do mới dùng thuốc, nên bà ta chưa có thói quen uống thuốc.

Bà ta đã uống được 6 viên, kể từ ngày thứ nhất của kỳ kinh này. Hôm nay là ngày thứ 9 của kỳ kinh.

Sáng nay, bà ta phát hiện rằng bà ta đã quên không uống thuốc 2 đêm liên tiếp, là đêm hôm qua và đêm hôm trước nữa. Theo hướng dẫn, bà ta uống bù ngay viên thuốc bị quên và đến gặp nhân viên y tế ngay.

Trong cả hai ngày quên thuốc, bà ta đều có thực hiện giao hợp, và tất cả đều không dùng bao cao su.

Câu hỏi 1:

1. Hãy đánh giá nguy cơ có thai của bà ta?
 - a. Nguy cơ có thai ngoài ý muốn là cao
 - b. Nguy cơ có thai ngoài ý muốn là thấp
 - c. Thiếu dữ kiện để nhận định nguy cơ

Câu hỏi 2:

2. Bà G. được hướng dẫn là sẽ phải uống viên thuốc đêm nay như thường lệ. Ngoài ra, nếu có quan hệ tình dục trong những ngày sắp tới thì bà G. có cần dùng thêm bao cao su không? Lí giải
 - a. Có, vì nguy cơ có thai ngoài ý muốn trong những ngày sắp tới là cao
 - b. Không, vì nguy cơ có thai ngoài ý muốn trong những ngày sắp tới là thấp

TÌNH HUỐNG 2: Ở CUỐI VỈ THUỐC COCs

Bà L. 28 tuổi, đã thực hiện tránh thai bằng COCs 30 µg từ nhiều năm nay. Vỉ thuốc này bà ta đã uống được 16 viên. Hôm nay là ngày thứ 18 của vỉ thuốc.

Sáng nay, bà ta phát hiện rằng bà ta đã quên không uống thuốc 2 đêm liên tiếp, là đêm hôm qua và đêm hôm trước nữa. Theo hướng dẫn, bà ta uống bù ngay viên thuốc bị quên và đến gặp nhân viên y tế ngay.

Trong cả hai ngày quên thuốc, bà ta đều có thực hiện giao hợp, và tất cả đều không dùng bao cao su.

Câu hỏi 1:

1. Hãy đánh giá nguy cơ có thai của bà ta?
 - a. Nguy cơ có thai ngoài ý muốn là cao
 - b. Nguy cơ có thai ngoài ý muốn là thấp
 - c. Thiếu dữ kiện để nhận định nguy cơ

Câu hỏi 2:

2. Bà L. được hướng dẫn là sẽ phải uống viên thuốc đêm nay như thường lệ. Ngoài ra, nếu có quan hệ tình dục trong những ngày sắp tới thì bà L. có cần dùng thêm bao cao su không? Lí giải
 - a. Có, vì nguy cơ có thai ngoài ý muốn trong những ngày sắp tới là cao
 - b. Không, vì nguy cơ có thai ngoài ý muốn trong những ngày sắp tới là thấp

Câu hỏi 3:

3. Nếu đêm nay bà ta uống tiếp vỉ thuốc, thì khi hết vỉ thuốc hiện tại, bà ta sẽ uống vỉ thuốc mới khi nào? Lí giải
 - a. Ngay sau khi hết vỉ thuốc hiện tại, bỏ qua khoảng nghỉ
 - b. Nghỉ thuốc 7 ngày, giống như mọi chu kì khác trước đó
 - c. Nghỉ thuốc, chờ có kinh, rồi bắt đầu vỉ mới vào ngày 1st

TÌNH HUỐNG 3: AUB-I DO COCs

Bà A. 26 tuổi, đến vì có tác dụng phụ khi dùng viên nội tiết phối hợp tránh thai (COCs).

Tiền sử không ghi nhận yếu tố nào đặc biệt. Mong muốn tránh thai hiệu quả để học xong sau đại học, trong 2 năm.

3 tháng trước, bà A. đã bắt đầu tránh thai bằng COCs 20 µg. Trong thời gian uống thuốc, bà uống thuốc rất đúng cách. Tuy nhiên, bà thường xuyên bị đau vú, và có các đợt ngắn một vài ngày bị chảy máu âm đạo từng ít một. Còn vài ngày nữa là hết vì thuốc thứ ba. Hôm nay, bà đến để tư vấn trước khi bắt đầu vì thuốc thứ tư.

Khám lâm sàng: BMI 21 kg/m². Khám phụ khoa không có dấu hiệu bất thường.

Câu hỏi 1:

- Về những than phiền của bà A., lí giải nào là phù hợp?
 - Nồng độ estrogen quá thấp
 - Cường estrogen tương đối**
 - Nồng độ progestin quá thấp
 - Cường progesterone tương đối

Câu hỏi 2:

- Có cần phải điều chỉnh gì trong việc dùng COCs của bà A. không?
 - Không. Chỉ cần tư vấn thêm về tác dụng phụ
 - Có, bà ta nên chuyển sang dùng COCs 30 µg**
 - Có, bà ta nên chuyển sang dùng COCs 15 µg
 - Có, bà ta nên ngưng hẳn tránh thai bằng COCs

TÌNH HUỐNG 4: DEPOT MEDROXY PROGESTERONE ACTATE

Bà B. 30 tuổi, PARA 2002, con út 5 tuổi, đến vì xuất huyết tử cung bất thường trong thời gian tiêm DMPA tránh thai.

Không có tiền sử gì đặc biệt. Chu kỳ kinh trước nay đều.

Bắt đầu mũi tiêm DMPA đầu tiên 3 tháng trước. Hôm nay là ngày hẹn tiêm mũi thứ nhì.

Kể từ vài tuần nay, bà thường xuyên có những đợt chảy máu âm đạo bất thường, chủ yếu là xuất huyết điểm, dính băng.

Khám phụ khoa không ghi nhận bất thường ở tử cung và 2 phần phụ.

Siêu âm không ghi nhận bất thường ở tử cung và 2 phần phụ. Nội mạc tử cung 5 mm, phản âm không đều.

Câu hỏi 1:

- Để xử lí tình trạng xuất huyết tử cung bất thường ở bà B., biện pháp nào là phù hợp?
 - Estrogen ngoại sinh liều thấp
 - Kháng viêm không steroids**
 - Acid tranexamic (transamin)
 - Combined Oral Contraceptive
 - Các phương án trên đều phù hợp

Câu hỏi 2:

- Bà B. có cần phải ngưng dùng DMPA không?
 - Có. Bà ta nên chuyển sang một phương pháp khác
 - Không, chỉ cần tư vấn về hiệu quả và tác dụng phụ**

TÌNH HUỐNG 5: IUS-LNG HẾT HẠN

Bà S., 48 tuổi, PARA 2002, đến để thay mới IUS-LNG hết hạn. Đây là đã là IUS-LNG thứ nhì của bà S.

Kể từ khi đặt IUS-LNG cho đến nay, bà không có bất kỳ khó chịu nào. Trong vài tháng đầu sau đặt, bà có bị xuất huyết điểm, ngoài các lần hành kinh của các chu kỳ 25 ngày. Hiện tại, bà hài lòng vì không có kinh lẫn không chảy máu nữa, trong 18 tháng gần đây.

Câu hỏi 1:

- Trong các giải thích sau về tình trạng không có kinh ở bà S., giải thích nào có tính thuyết phục kém nhất??
 - Do hoạt động của buồng trứng bị ức chế bởi LNG
 - Do bà S. đang ở giai đoạn mãn kinh đã xác lập
 - Do bà S. đang ở giai đoạn muộn của tiền mãn kinh
 - Do bà S. có thai khi đang mang LNG-IUS**

Câu hỏi 2:

2. Có cần thiết phải thay mới IUS-LNG cho bà S. không?
 - a. Sẽ phải thay IUS-LNG mới, do phải tuân thủ khuyến cáo của nhà sản xuất
 - b. Sẽ phải thay IUS-LNG mới, do không thể biết khi nào bà S. mới mãn kinh
 - c. Không tháo cũng không thay, vì có thể dùng như IUD trở đến khi mãn kinh
 - d. Chắc chắn là không đặt mới, nhưng tháo hay không thì cần có thêm thông tin

TÌNH HUỐNG 6: EMERGENCY CONTRACEPTIVE PILLS: MIFEPRISTONE vs LEVONORGESTREL

Cô K. 19 tuổi, PARA 0000, đến để tư vấn về tránh thai khẩn cấp.

Hiện tại, cô có quan hệ tình dục không thường xuyên với một bạn tình duy nhất.

Do quan hệ không thường xuyên, và do cô có các chu kỳ kinh rất đều, 28 ngày, nên cô K. thường dùng tránh thai khẩn cấp bằng nội tiết khi có quan hệ tình dục.

Hiện tại, cô đang ở ngày thứ 15 của chu kỳ. Hai ngày trước, cô có dùng một viên Postinor-1 để tránh thai.

Đêm nay, cô dự định có một giao hợp.

Câu hỏi 1:

1. Đêm nay cô K. có phải uống tránh thai khẩn cấp không? Lý giải
 - a. Có, vì viên thuốc trước không bảo vệ cho giao hợp đêm nay
 - b. Không, vì không được dùng hơn một viên thuốc trong chu kỳ
 - c. Không, vì vẫn còn trong thời gian 72-120 giờ sau uống thuốc
 - d. Không, vì giao hợp hôm nay đã nằm ngoài khoảng nguy cơ

Câu hỏi 2:

2. Nếu phải thực hiện tránh thai đêm nay, thì sẽ chọn giải pháp nào?
 - a. Giao hợp đêm nay là một giao hợp không có nguy cơ có thai
 - b. Chỉ có duy nhất tránh thai bằng rào chắn là được phép dùng
 - c. Có thể tùy chọn thuốc, cả Mifestad hay postinor đều được
 - d. Chỉ có một phương pháp duy nhất có thể dùng là Postinor

TÌNH HUỐNG 7: THAY ĐỔI Ý ĐỊNH

Cô Y., 22 tuổi, PARA 0000, vừa kết hôn đúng 1 năm, cùng đi với chồng, đến để tư vấn về phá thai nội khoa.

Hôm qua, cô Y. đến khám, được xác nhận là đang mang thai trong tử cung, thai sống, tuổi thai là đúng 6 tuần vô kinh.

Do có mâu thuẫn với chồng, cô đã quyết định phá thai. Hôm qua cô Y. đã uống một viên mifepristone 200 mg.

Đêm qua, sau khi nói chuyện với chồng, cả 2 rất ân hận. Vì thế sáng nay họ cùng đến để tìm cách cứu vãn tình hình.

Cô Y. cho biết có cảm giác trằn trọc bụng dưới từ sáng nay. Khám mô vệt thấy trong âm đạo có một ít huyết hồng

Câu hỏi 1:

1. Họ hỏi rằng có thể dừng tiến trình này lại được không. Cần trả lời ra sao?
 - a. Không. Tiến trình sảy đã bắt đầu thì không còn ngăn được nữa
 - b. Không. Tỷ lệ thai bị mắc dị tật sau khi uống mifepristone rất cao
 - c. Không chắc. Tiến trình sảy ít nhiều cũng bắt đầu sau mifepristone
 - d. Được. Chỉ không thể đảo ngược tình hình nếu đã dùng misoprostol

Câu hỏi 2:

2. Bất chấp những tư vấn của bạn, hai vợ chồng quyết định dừng tiến trình phá thai. Cần làm gì trước tiên?
 - a. Bắt đầu ngay progesterone liều cao
 - b. Xác định tính sinh tồn của phôi thai
 - c. Xác định dị tật thai sau mifepristone
 - d. Thuyết phục tiếp tục tiến trình phá thai